

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

जैनदर्शनम्

आचार्य : चतुर्थसत्रार्थः

DSCC - 28

जैनपुराणेतिहासः

क्र.सं.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	जैनवाङ्मये पुराणपुरुषाः, त्रिषष्टिशलाकापुरुषाणां षडुत्तरशतैकमहापुरुषाणां च नामोल्लेखः, एतेषामितिहासदिशाविमर्शः, जैनपरम्परायां पुराणस्यावधारणा, प्रमुखपुराणग्रन्थाः (जिनसेनस्य आदिपुराणं, गुणभद्रकृतोत्तरपुराणं, रविषेणस्य पद्मपुराणं, जिनसेनस्य हरिवंशपुराणम्), तत्कर्तारश्च ।	1	16-20
2	पद्मपुराणे भगवानरामः, वाल्मीकिरामायणेन सह तत्तुलना ।	1	16-20
3	हरिवंशपुराणे तीर्थकरनेमिनाथस्य नारायणकृष्णस्य च चरितसमीक्षणम्	1	16-20
4	जैनपुराणेषु ऐतिहासिकतत्वानां सर्वेक्षणम्	1	16-20

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः - भारतीय संस्कृति में जैन धर्म का योगदान (डॉ. हीरालाल जैन) मध्यप्रदेश शासन साहित्य परिषद्, भोपाल

सहायकसन्दर्भग्रन्थाः -

1. आदिपुराणम् (आचार्यजिनसेनः) भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली
2. उत्तरपुराणम् (आचार्यगुणभद्रः) भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली
3. पद्मपुराणम् (आचार्यरविषेणः) भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली
4. हरिवंशपुराणम् (आचार्यजिनसेनः) भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली
5. जैनपुराण का सांस्कृतिक अध्ययन (डॉ. देवीप्रसाद मिश्र) हिन्दुस्तानी अकादमी, इलाहाबाद
6. हरिवंशपुराण परिशीलन (संपा.) वागर्थ विमर्श केंद्र, ब्यावर

जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. कमलेश कुमार जैन

दिनांक :15-10-24.....

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

जैनदर्शनम्

आचार्य : चतुर्थसत्रार्थः

DSCC - 29

जीवसमासादिप्ररूपणा

क्र.सं.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	जीवसमासस्य लक्षणं, जीवसमासप्ररूपणायाः प्रयोजनं, संक्षेपविस्ताराभ्यां जीवसमासनिर्देशः, जीवसमासस्य भेदोपभेदाः, जीवानां जन्मभेदाः, तदपेक्षया जीवसमासकथनम्, जन्मस्थानभेदाः ।	1	16-20
2	पर्याप्तिप्ररूपणा तत्प्रयोजनञ्च, पर्याप्तिलक्षणं षड्विंशत्, पर्याप्तिकजीवाः, अपर्याप्तिकजीवाः, तद्विंशत् । गुणस्थानेषु पर्याप्तिपर्याप्तिनिर्देशः ।	1	16-20
3	प्राणप्ररूपणा तत्प्रयोजनं, प्राणस्य लक्षणं द्रव्यभावप्राणभेदाश्च, द्रव्यप्राणस्य दशभेदाः तत्त्वामिनश्च, भावप्राणस्य स्वरूपादिनिर्देशः ।	1	16-20
4	संज्ञाप्ररूपणा, संज्ञायाः लक्षणं, तस्याः चत्वारो भेदाः, आहारभयमैथुनपरिग्रहसंज्ञानां कारणस्वरूपनिर्देशः, चतुर्विधसंज्ञानां लोकजीवने उपयोगिता, संसारे संसरणस्य समीक्षा, संसारीजीवानां शरीररचनायां पर्याप्तप्राणसंज्ञा प्ररूपणानां योगदानस्य आकलनम् ।	1	16-20

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः - गोम्मटसारः जीवकाण्डम् (आचार्यनेमिचन्द्रः) भारतीय ज्ञानपीठ, नई दिल्ली

सहायकसन्दर्भग्रन्थाः -

1. गोम्मटसार विवेचिका (ब्र. कल्पनाजैन) पण्डित टोडरमल स्मारक ट्रस्ट, जयपुर
2. द्रव्यसंग्रह (नेमिचन्द्रसिद्धान्तदेव) श्री गणेशप्रसाद वर्णी जैन ग्रन्थमाला, काशी
3. बृहद् द्रव्यसंग्रह (बृहद्देवसूरि) पं. टोडरमल स्मारक ट्रस्ट, जयपुर

जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखाप्रमुखः - प्रो. कमलेश कुमार जैन

दिनांक :15-10-24.....

हस्ताक्षरम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

जैनदर्शनम्

आचार्य : चतुर्थसत्रार्थः

DSCC – 30

श्रुतपरम्परा

क्र.सं.	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	होरा
1	जैनपरम्परायां श्रुतस्यावधारणा, श्रुतकर्तृकता विचारः, गणधराः श्रुतकेवलिनश्च, श्रुतस्य प्रामाणिकतायाः आधारः, द्रव्यभावश्रुतविचारः, द्रव्यश्रुतस्य भेदोपभेदाः, भगवतो महावीरस्य निर्वाणानन्तरं 683 वर्षं यावत् केवलिनः श्रुतकेवलिनः श्रुतधारिणश्च प्रमुखा आचार्याः, अंगधारिणः पूर्वधारिणश्च ।	1	16-20
2	जैनपरम्परायां सम्प्रदायभेदः, दिगम्बरसम्प्रदायः, श्वेताम्बरसम्प्रदायः, स्मृतिबलेन श्रुतसंधारणसंरक्षणोपक्रमाः, श्रुतधराणाञ्च सूरीणां सम्मेलनयुगाप्रतिक्रमणादयाः, दिगम्बरश्वेताम्बरपरम्परयोः श्रुतस्य आगमस्य वा संकलनेतिहासः ।	1	16-20
3	दिगम्बरपरम्परायां श्रुतलेखनस्येतिहासः, श्रुतधराचार्याणां परम्परा, आचार्यगुणधर-धरसेन-भूतबलि-पुष्पदन्त-कुन्दकुन्द-उमास्वामि-समन्तभद्र-पूज्यपाददेवनन्दि-भट्टाकलङ्क-वीरसेनेति दशश्रुतधराणां जीवनवृत्तं कृत्तित्वसमीक्षणञ्च ।	1	16-20
4	श्वेताम्बरपरम्परायां द्वादशाङ्गश्रुतसंकलनस्येतिहासः, श्रुतलेखनस्येतिहासः, प्रमुखश्रुतधराचार्याणां परम्परा च । भद्रबाहु-संघदासगणि-सिद्धसेन-मल्लवादि-जिनभद्र-हरिभद्र-शीलाङ्क-सिद्धिर्षि-अभयदेव-मलयगिरि-हेमचन्द्रेति दशश्रुतधराचार्याणां जीवनवृत्तं कृत्तित्वसमीक्षणञ्च ।	1	16-20

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः – तीर्थंकर महावीर और उनकी आचार्य परम्परा (डॉ. नेमीचन्द्र जैन) भारतवर्षीय अनेकान्त विद्वत्परिषद् सहायकसन्दर्भग्रन्थाः –

1. जैनधर्म के प्रभावक आचार्य (साध्वी संघमित्रा) जैन विश्वभारती संस्थान, लाडनूँ
2. भारतीय संस्कृति में जैन धर्म का योगदान (डॉ. हीरालाल जैन) मध्यप्रदेश शासन साहित्य परिषद्, भोपाल
3. जैन साहित्य का इतिहास (पं. कैलाशचन्द्र शास्त्री) श्री गणेशप्रसाद वर्णा जैन ग्रन्थमाला, काशी

जैनदर्शनप्राकृतविद्याशाखाप्रमुखः – प्रो. कमलेश कुमार जैन

दिनांक : 15.10.24

हस्ताक्षरम्